

Ultimo grabado que hizo en la Escuela de Bellas Artes de Olot

JOAN SIBECAS EN EL RECORD

per JOAN GICH

Inesperadament, ha mort Joan Sibecas. L'Empordà ha perdut un pintor que coneixia íntimament el seu paisatge, que vivia immersit entre la tramuntana i el sel descobert, i que admirava cada dia, des d'Avinyonet de Puigventós, camí de Figueres, la corba graciosa del golf de Roses, o contemplava la muntanya de la Mare de Déu del Mont o les Salines, a la ratlla de França.

Joan Sibecas ha mort sobtadament. El cor ha dia prou. Poques hores abans, havia arribat d'Olot amb l'artista Capalleras. Feia una temporada que assistia a classe de gravat, disciplina que l'entusiasmava. Ell, que era tan bon coneixedor de les tècniques de la pintura a l'oli i de l'aquarel·la, s'havia endinsat en el gravat amb il·lusió de pincipiant. Capalleras el deixà a casa seva, mentre feien projectes per a l'endemà. Un demà que per a Joan Sibecas serà etern, ja que va ficar-se al llit per a morir-hi. Ara, hom diu que Sibecas feia temps que es queixava d'un opresions al cor. Però era un tosut que no volia anar a cal metge. Li havien dit que fes un tractament per a aprimar-se i el seu règim era desbaratat. Menjava molt fort a migdia, coses que li eren perjudicials. Després passava hores gairebé en dejú, picotejant avellanes i ametlles que duia a

les butxaques, tot dien que es moria de gana. Vull dir, que ell mateix es feia de metge, i, per tant, el seu règim era totalment nociu i desbaratat. No hi havia manera de fer-li comprendre que era un absurd. Sibecas, en aquest sentit, era un individualista ferotge, que no donava importància a la seva salut. La qüestió era anar tirant, que tot s'arreglaria.

L'última vegada que vaig veure en Sibecas fou a la Sala Rovira, amb motiu de l'exposició de Felip Vilà. El «clan» Roca va arribar de Figueres, per a oferir l'aperitiu. Al cap de poca estona, entrava Sibecas, amagada la seva vista darrera les ulleres intensament negres. Sibecas tenia un posat de Napoleó que els seus companys sempre destacaven. No recordo qui va fer-li, en el seu àlbum, un retrat amb l'uniforme que acostumava a vestir el militar francès, i Sibecas semblava el seu doble. Això li feia molta gràcia. A vegades, adoptava posats solemnes, amb la mà creuada sobre el voluminos abdomen.

Fa pocs mesos, moria Fages de Climent, que havia estat el mentor espiritual i el gran orientador, en aquests últims anys, de la pintura de Sibecas. Anaven sempre plegats. Fages afirmava que li feia de «manager» i les últimes exposicions de l'artista — concretament la que va presentar a les Galeries Espanyoles ara fa un parell d'anys i la de la Sala Rovira — portaven unes paraules, clares i lluminoses, del poeta sobre la intencionalitat de la pintura de Sibecas. Aquells textos són molt necessaris per a comprendre l'art del pintor d'Avinyonet. El tàndem Fages-Sibecas, en aquests últims anys, era un dels espectacles que oferia la intel·lectualitat de Figueres. La quantitat de projectes que sorgien de les llargues converses que tenien, eren espectaculars i, com no podia ésser d'altra manera, totalment irrealitzables. Però animaven el foc de l'esperit i no es deixaven adormir per cap mena de mandra. Sibecas tenia una admiració per Fages. Quan el poeta va caure greument malalt, Sibecas, junt amb Roca, no va deixar-lo un moment. Roca no podia, per les seves ocupacions, dedicar-li el temps que calia. En canvi, Sibecas no es va moure ni un moment del costat de Fages. Els dies dolorosos de l'Hospital de Figueres, va estar sempre de guàrdia. El dia abans de la mort de Fages, a primera hora del matí, cap a les set, en tornar d'Agullana a Barcelona, vaig entrar un moment per a saber com estava. Sibecas va dir-me que s'acabava. Tota la nit l'havia vetllat, i la seva cara denotava cansament. Resulta que Fages el volia al seu costat i demanava que l'atengués en les coses més menudes i impensades. Sibecas li dedicà estima, afecte, i ho feia devotament, com un fill per al seu pare. Sempre ho recordaré. En canvi, el pobre Sibecas morí silenciosament, sense donar molèstia a ningú. Potser tal com ell desitjava. Era un home silenciós, afable, i un punt distant i allunyat, com si sempre l'embolcallés un cert misteri que no era altra

cosa que la seva timidesa. Ara s'haurà trobat altra vegada, amb el seu amic Fages i hauran reprès les llargues converses i passejades, tot inventant projectes, arborats de tramuntana, sota la batuta del «Sabater d'Ordís».

Sibecas era un pintor molt dotat, i sentia una extraordinària afecció pel seu ofici. Durant molts anys havia donat lliçons a gran nombre de deixebles. Molts dels pintors aficionats de Figueres i de l'Empordà, que s'entretenen el diumenge davant una tela o un paper, i hi deixen córrer els pinzells, pensen en el que Sibecas els havia ensenyat. Va començar amb una visió directa, precisa i neta del paisatge que el voltava. El fet és comú a tots els artistes empordanesos. La circumstància pesa extraordinàriament i gravita en el seu contorn estètic, en el moment en què comencen a treballar. El record de Dalí; el sarampió dalinià l'han de passar tots. Posteriorment, hom veu si el sarampió es cura o bé queda com a mal crònic. Sibecas se'l va curar tot seguit. Era un home intel·ligent, que sabia allà on anava la seva pintura, encara que aquests últims anys, Fages l'havia embolcallada de moltes teories, que momentàniament, li feren rodar el cap. De la primera etapa hi ha uns bodegons i uns paisatges finíssims, tocats amb una gran vivacitat de color, espontanis i plens de força. Més tard, va endinsar-se en el món de l'informalisme. Va durar poc. Sibecas veia l'informalisme des d'una realitat concreta. La flora de la seva terra, la geologia del poble, de les roques que voregen la Costa Brava, el misteri de les velles oliveres, dels suros i alzines, tot això, reelaborat, prenia forma en les seves teles i dibuixos. El seu, d'informalisme, era amarant de realitat. Per aquest motiu tenia una força i posseïa unes estructures solidíssimes. Durant un temps, va treballar intensament en aquest aspecte, mentre continuava ensenyant als seus deixebles el perfil exacte d'una muntanya, la gràcia greu d'un xi-prer, o bé els descobria el vellutat suau de les roses.

Ultimament, Sibecas havia tornat a la realitat concreta del món que l'envoltava. No podia fer altra cosa. Però hi va tornar, després d'una experiència i un treball seriós i conscient. Avinyonet de Puigventós fuetejat pel vent, poble sobre el qual les bruixes volten moltes nits, era el seu refugi. Sibecas buscava una visió diferent de la terra i la circumstància que el voltava. Els paisatges d'Avinyonet, per exemple, es mantien sobre una estructura allargada, geomètrica, una geometria que trontollava perquè hi havia un punt de vent que la desequilibrava i un sentit poètic que donava a totes les composicions una vibració que, a vegades, sorprenia. Sibecas veia el paisatge, lluny de la precisió i meticulositat que són característiques de l'escola empordanesa. Hi havia, en tot moment, un afany de reelaboració, de construir un món personal, que anava cristal·litzant amb seguretat. Les seves composicions sobre temes geològics i botànics adquirien intensitat de color. Eren com joies tre-

*Sinfonia
inacabada*

ballades i polides i mostraven una força interna, claredat de concepte, exacta distribució i equilibri serè; aquest aspecte, Sibecas havia aconseguit, potser, els millors moments de la seva pintura.

Ultimament, s'havia lliurat de ple al gravat, com deia, anava a Olot per a treballar en aquesta disciplina. Cada dia tornava entusiasmat i mostrava als seus amics el que anava realitzant. Solia viatjar amb el pintor Capalleras.

Sibecas va morir treballant, una nit clara de febrer. Quan Antoni Rovira m'ho va dir, no m'ho podia creure. Pobre Joan Sibecas! Malaguanyat! Ara reposa en el cementiri del seu poble, Avinyonet de Puigventós. Allà on va viure i treballar, ha volgut reposar-hi per sempre. El cor, igual que va passar-li a Marian Llavenera en plena joventut, va fallar-li. Un cor que sempre havia estat bo i generós. Ara, Joan Sibecas no necessita les seves ulleres negríssimes. Veu clarament la gran llum i l'autèntica veritat de la pintura que, en vida, havia buscat aferrissadament.